

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Bartkowiak

Protokolant: prot. sąd. Patrycja Makuch

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Pawła Gryzieckiego

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2021 r.

sprawy **D. K.** oskarżonego z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie

z dnia 15 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 235/20

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk.
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. O. kwotę 516,60 zł (w tym VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 48,96 zł (bez VAT) tytułem zwrotu kosztów dojazdu adwokata na rozprawę apelacyjną.
3. Kosztami procesu w sprawie za I i II instancję obciąża Skarb Państwa.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 1024/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 15 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 235/20

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
1.	D. K.	Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 13 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K 76/19 oskarżony D. K. został uznany za winnego przestępstwa z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnionego na szkodę córki S. B. w okresie od 26 sierpnia 2018 r. do 21 grudnia 2018 r.	Kopia prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 13 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K 76/19 oraz kopia wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 10 grudnia 2019 r., sygn. XVII Ka 1279, utrzymującego w mocy powyższy wyrok	k. 156v-157
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

1.	Kopia prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 13 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K 76/19	Dokument wydany w odpowiedniej formie przez upoważniony do tego organ. Nie było podstaw do podważania wynikających z niego okoliczności, a również żadna ze stron nie negowała jego autentyczności. Uzyskana w postępowaniu odwoławczym informacja o tym prawomocnym orzeczeniu pozwoliła na stwierdzenie, że oskarżony został prawomocnie skazany na mocy wskazanego w rubryce obok orzeczenia. za okres niealimentacji na rzecz córki S. B., bezpośrednio poprzedzający przypisany oskarżonemu w zaskarżonym wyroku czas popełnienia przestępstwa.
----	--	--

<p>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

<p>. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Obraza przepisów postępowania, tj. art. 7 kpk, art. 4 kpk i art. 5 § 2 kpk oraz rażąca niewspółmierność orzeczonej kary.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>	
<p>Dokonując kontroli instancyjnej, Sąd Okręgowy z urzędu dostrzegł okoliczność, która zaważyła na konieczności zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk. To zaś spowodowało bezprzedmiotowość ustosunkowywania się do zarzutów obrazy przepisów procesowych zgłoszonych przez apelującego obrońcę.</p> <p>Zgodnie z art. 209 § 1 kk, który określa typ podstawowy przestępstwa niealimentacji, odpowiedzialności karnej podlega ten kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, <u>jeżeli wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące.</u> Jednym ze znamion jest więc wymóg by łączna zaległość powstała z tytułu niealimentacji stanowiła równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosiło co najmniej 3 miesiące. Typ kwalifikowany przestępstwa niealimentacji ujęty w art. 209 § 1 a kk wprowadza zaś dodatkowy wymóg, aby z czynu sprawcy wynikał skutek w postaci narażenia osoby uprawnionej do świadczeń</p>	

alimentacyjnych na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. W przedmiotowej sprawie oskarżony D. K. stanął pod zarzutem przestępstwa niealimentacji właśnie w tym typie kwalifikowanym, który miałby popełnić w okresie od 22 grudnia 2018 r. do 30 marca 2019 r. Sąd Rejonowy wydając wyrok skazujący skrócił jednak ten okres przyjmując, że do popełnienia czynu zabronionego z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk przez oskarżonego doszło od 22 grudnia 2018 r. do 4 marca 2019 r. Podstawą tego było ustalenie, że od dnia 5 marca 2019 r. oskarżony z uwagi na swoją chorobę nie mógł pracować. Doprowadziło to do tego, że przyjęty przy skazaniu oskarżonego okres niealimentacji wynosił łącznie jedynie 2 miesiące i 13 dni. W związku z powyższym należało uznać, że nie zostało spełnione jedno ze znamion przestępstw uregulowanych w art. 209 kk, a mianowicie by wysokość zaległości powstałych po stronie D. K. z tytułu niewykonywania obowiązku alimentacyjnego stanowiła równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych. Skoro nastąpiła dekompletacja znamion przestępstwa niealimentacji nie było podstaw dla przypisania D. K. odpowiedzialności karnej za czyn z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk. Na podkreślenie zasługuje tu jeszcze fakt, że w sprawie nie wniesiono środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego, co oznacza, że Sąd II instancji bazował na korzystnych dla podsądnego ustaleniach dotyczących okresu niealimentacji.

<p>Z powodu tej okoliczności dostrzeżonej przez organ odwoławczy z urzędu, Sąd Okręgowy opierając się na regule procesowej z art. 436 kpk za bezprzedmiotowe uznał rozstrzygnięcie zarzutów apelacyjnych podniesionych przez obrońcę oskarżonego, a dotyczących prawidłowości dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów, zaniechania rozstrzygnięcia na korzyść oskarżonego zachodzących w sprawie wątpliwości oraz współmierności orzeczonej kary pozbawienia wolności (ten ostatni to zarzut podniesiony z ostrożności procesowej).</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego D. K., ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>W konsekwencji stwierdzenia w instancji odwoławczej, że oskarżonemu nie można przypisać odpowiedzialności karnej z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, bo podsądny swym zachowaniem nie wyczerpał łącznie wszystkich ustawowych znamion tego czynu zabronionego, niezbędna okazała się zmiana zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie D. K. od zarzucanego mu przestępstwa. Z tego powodu wniosek końcowy apelacji zasługiwał na uwzględnienie.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
	<p>Sąd Okręgowy stwierdził, że przypisany oskarżonemu występki z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk nie wypełnia jednego ze znamion strony przedmiotowej. Uchylenie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego staje się bowiem karalne, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych. Jak przyjęto w zaskarżonym wyroku, oskarżony nie łożył na córkę S. B. przez 2 miesiące i 13 dni, a minimum ustawowe w przypadku tego świadczenia okresowego wynosi 3 miesiące.</p>
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>Powyższa okoliczność dotycząca oceny prawnej przypisanego oskarżonemu czynu musiała zostać uwzględniona gdyż rzutowała na końcowe rozstrzygnięcie sprawy.</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>
<p>Zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że uniewinniono oskarżonego D. K. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk.</p>	

Zwięźle o powodach zmiany	
<p>W toku kontroli instancyjnej dostrzeżono, że oskarżony D. K. swoim zachowaniem opisanym w zaskarżonym wyroku nie wyczerpał ustawowego znamienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w postaci wygenerowania zaległości z tytułu niewykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki S. w wysokości stanowiącej równowartość co najmniej 3 świadczeń miesięcznych (zagadnienie to zostało dokładnie omówione powyżej w pkt 3.1.). Wobec tego konieczne było wydanie przez Sąd Okręgowy wyroku reformatoryjnego i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk.</p>	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia	

4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2.	<p>Zgodnie z art. 616 § 1 pkt 1 kpk do kosztów procesu należą koszty sądowe, którymi są m.in. wydatki poniesione przez Skarb Państwa od chwili wszczęcia postępowania (art. 616 § 2 pkt 2 kpk). Jednym z wydatków Skarbu Państwa, na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 kpk są wypłaty dokonane z tytułu nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych.</p> <p>Obrońca oskarżonego z urzędu wniósł w apelacji o zasądzenie od Skarbu Państwa zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym oraz zwrotu kosztów dojazdu obrońcy na rozprawę odwoławczą. Wniosek ten podtrzymał na rozprawie apelacyjnej precyzując, że koszty dojazdu na rozprawę apelacyjną wyniosły 48,96 zł (bez VAT). Zestawienie kosztów obrońca przedstawił w piśmie procesowym z dnia 8 listopada 2021 r. przedstawionym Sądowi na rozprawie apelacyjnej. Przytoczone wyżej przepisy stanowią podstawę prawną orzeczenia uwzględniającego to żądanie co do zasady. Wysokość wynagrodzenia dla adwokata została ustalona w oparciu o § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3, § 17 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia</p>

	<p>przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 18). Zasądzona z tego tytułu należność to kwota 516,60 zł (w tym podatek VAT). Zgodnie z § 2 pkt 2 powołanego w poprzednim zdaniu rozporządzenia koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują też niezbędne i udokumentowane wydatki adwokata ustanowionego z urzędu. Zasadnym więc było także przyznanie na rzecz adw. D. O. zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę apelacyjną z K. do P., które obrońca oskarżonego poniosła z tego tytułu. Wysokość żądanych kosztów dojazdu nie była zawyżona.</p>
3.	<p>W związku z wydaniem wyroku uniewinniającego, na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 632 pkt 2 kpk Sąd Okręgowy kosztami procesu za I i II instancję obciążył Skarb Państwa.</p>

7. PODPIS

Hanna Bartkowiak